

Adviesraad

Sociaal
Domein

Gemeente Rucphen

Rucphen - Schijf - Sprundel - St. Willebrord - Zegge

Rucphen, maart 2018

Onderwerp: Advies beleidskader zorg voor jeugd 2018-2021

Geachte College,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het beleidskader zorg voor jeugd.

In de periode van 2015 tot 2017 hebben de 9 samenwerkende gemeenten op basis van de jeugdbosvisie zich gericht om een breed gedragen, functionerende stelsel op te zetten.

Deze periode kenmerkt zich als een intensieve transitie van de jeugdzorg richting de gemeente en de basis van de visie van het jeugdbos is gelegd.

Er wordt gewerkt met een vaste jeugdprofessional in het gezin met als uitgangspunt meer maatwerk en samenhang in beleid en uitvoering. In het bijzonder aan burgers met problemen op meerdere leefgebieden. Het uitgangspunt is oplossingsgericht en preventief ondersteuning aan te bieden gericht op het hele systeem rondom het kind en gezin, met als uitgangspunt één gezin, één plan.

Voor eenvoudige gezinsproblematiek stelt de adviesraad vast dat de jeugdhulpverlening over het algemeen overzichtelijk en soepel verloopt. Door enkele acties in te zetten kan men vaak verder op eigen kracht. Bij complexe gezinsproblematiek is de eigen regie en keuzevrijheid lastiger en kan negatieve invloed hebben op het integraal gezinsplan en de samenwerking van partners rondom het systeem.

Vervolgstappen in de jeugdzorg zijn noodzakelijk om de transformatie verder vorm te geven. Zo staat de functie van jeugdprofessional nog in de kinderschoenen en is integrale samenwerking tussen alle partners essentieel om één gezin, één plan te laten slagen. De samenwerking zal verder vormgegeven moeten worden tussen professionals in jeugdzorg maar ook met partners in zorgland zoals kinder-, jeugd- en huisartsen en de scholen.

Als adviesraad willen wij een bijdrage leveren aan het beleidskader jeugd.

1. Zorglandschap

- Er wordt gesteld dat er veel keuzevrijheid wordt gegeven aan jeugdigen en gezinnen en een vaste jeugdprofessional wordt toegewezen.
Aandachtspunt vanuit het werkveld is dat de jeugdprofessional zich niet laat leiden door externe factoren zoals budgetten, wachtlijsten of afwijkende zorgvraag. Het juiste zorgaanbod moet op basis zijn van een professioneel oordeel van de jeugdprofessional middels een vastgesteld (integraal gezins-) plan, in overleg met de jeugdigen, ouders én de belanghebbende partners.

- In het beleid wordt een summiere omschrijving benoemd van domein overstijgend verbinden en gezamenlijk aanbieden van complexe zorg. Eén gezin, één plan kan alleen gerealiseerd worden als er actieve samenwerking tot stand wordt gebracht met belanghebbenden zoals huisarts, jeugdgezondheidszorg en scholen. Hiermee kun je in het voorliggend veld, proactief en preventief tot actie komen. De jeugdprofessional heeft een belangrijke rol om het jeugdlandschap en zorglandschap te verbinden. De adviesraad benadrukt nadrukkelijk dat deze verbinding een belangrijke succesfactor is om te komen tot een integrale samenwerking.
Een goed voorbeeld is waar men in den lande mee werkt is de Praktijkondersteuner(POH) Jeugd, waarbij de jeugdprofessional plaatsneemt in de huisartsenpraktijk en de wereld van zorg verbindt met jeugdzorg en scholen. Op eigen kracht waar het kan, integraal, intensief of langdurig waar het moet.
- Er wordt gesteld dat jeugdigen en gezinnen het zoveel mogelijk op eigen kracht moeten redden. Voor de meeste gezinnen is dit een haalbaar uitgangspunt. Helaas moeten we vaststellen dat bij een aantal kwetsbare gezinnen de eigen regie en veerkracht, ondanks alle inzet niet haalbaar is. Deze gezinnen zijn geholpen met structurele, langdurige ondersteuning. De jeugdprofessional zal moeten blijven monitoren en bijsturen binnen het gezin, niet op basis van vrijblijvendheid maar doelgericht en structureel. We adviseren u om gericht beleid vast te leggen voor deze specifieke doelgroep, zodat de continuïteit van ondersteuning gewaarborgd wordt.
- Bij domein overstijgend verbinden in het zorglandschap behoort ook de groep kwetsbare groep 18-/18+. Dit is nu niet opgenomen in het beleidskader. De adviesraad vraagt u dit wel op te nemen, gezien het belang van structurele en juiste ondersteuning van de overgang van jeugd naar volwassenheid.

2. Regierol van de 9 gemeenten

De kracht van het lokaal organiseren van jeugdzorg is het aansturend vermogen van de gemeente. Verbindingen kunnen gemaakt worden omdat het werkveld overzichtelijk en dichtbij is. Voorheen was het lastig om als zorgprofessional op afstand iemand aan te spreken. Er wordt in het beleidskader duidelijk benoemd waar de samenwerkende gemeenten zich op gaan richten in de samenwerking met partners en de gemeente onderling.

Als adviesraad vinden wij het belangrijk dat de regierol verder wordt ontwikkeld door de gemeente. Samen optrekken met de 8 andere gemeenten waar het kan, direct aanspreken van partners waar het moet, indien zorg niet of onvoldoende wordt geboden. U bent verantwoordelijk en beheerder van de jeugdzorg dus u heeft het aansturend vermogen om partijen aan te spreken. Waak ervoor dat de samenwerkende gemeenten korte lijnen behouden.

3. Samenwerken en organiseren

Communicatie en afstemming tussen gezin, jeugdprofessional en ondersteunende partners is essentieel om een gezin succesvol te ondersteunen.

In het kader van de wet op de privacy wordt helaas nog steeds regelmatig besloten om niet te overleggen met partners. Inmiddels behoort de jeugdprofessional te vragen bij intake of gegevens gedeeld mogen worden met de huisarts, jeugdarts of andere partners. In de meeste gevallen zijn ouders en/ of de jeugdigen akkoord.

Het handelingskader rondom het delen van persoonsgegevens moet zodanig worden omschreven dat het werkbaar is, in het bijzonder gericht op het welzijn van het kind. Met toestemming mag je in overleg informatie delen, bij zorgwekkende situaties moet je conform de geldende richtlijnen ook deze informatie delen.

In het zorglandschap is dit ingebed in de werkprocessen. In jeugdland zal aankomende periode geïnvesteerd moeten worden om dit succesvol tot uitvoering te brengen.

Niet alleen bij jeugdprofessionals maar ook andere partners zoals Veilig Thuis. Het is een belangrijk aandachtspunt en essentieel dat dit wordt aangepakt aankomende periode.

In het werkveld is er een discrepantie tussen het voorliggend veld waarin de jeugdprofessionals opereren en de toegang naar specialistische zorg. Partners weten vaak niet van elkaar als een jeugdige verwezen wordt. Om meer structuur in verwijzing van jeugdigen te organiseren is het belangrijk de partijen bij elkaar te brengen en afstemming zoeken wat de juiste doelmatige, zorg-opmaat is. De adviesraad vindt het dan ook belangrijk om te investeren in de samenwerking en afstemming met partners.

Rollen in de jeugdzorg versterken: duidelijke taken en verantwoordelijkheden:

- *Jeugdprofessional*

Om de jeugdprofessional optimaal te laten functioneren moet duidelijk zijn wat de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn met bijhorende functieprofiel.

Afgelopen jaren is er een basisprofiel vormgegeven, aankomende periode zal dit specifiekere moeten worden geformuleerd zodat iedereen weet wat je mag verwachten en de jeugdprofessional kan handelen conform de vastgestelde kaders.

Er zijn veel wisselingen geweest binnen gemeente Rucphen afgelopen jaren en vanuit het werkveld komen er signalen dat jeugdprofessionals zijn overbelast. Behoud van korte lijnen tussen gemeente en aanbiedende partner is essentieel om de continuïteit en kwaliteit te waarborgen.

- *De gezinsregisseur, een gezin, een plan*

Op papier is vaak duidelijk welke professional is toegewezen als gezinsregisseur. In de praktijk is dit echter vaak niet zichtbaar, zijn partners niet op de hoogte gesteld en is de rol van regisseur onduidelijk. Het moet helder zijn voor het gezin en partners wie de gezinsregisseur is, wat het gezinsplan is, en welke doelstellingen er afgesproken zijn. Wij vinden het belangrijk dat in de uitvoering van het beleidskader hier zorgvuldig aandacht wordt besteed.

- *Veilig Thuis*

Veilig Thuis heeft een belangrijke rol bij het aansturen van zorg, in het bijzonder rondom kwetsbare en complexe gezinsproblematiek.

Vanuit het werkveld horen we regelmatig dat bij complexe casussen de communicatie en afstemming, terugkoppeling en aansturing onder de maat is.

Wij vragen dit belangrijk aandachtspunt mee te nemen in de verdere vormgeving van het jeugdbeleid en hen te betrekken bij de afstemming van de rollen, taken en verantwoordelijkheden.

- *Veiligheidsteams*

De adviesraad ondersteunt de ontwikkeling om veiligheidsteams samen te stellen. Een vergelijkbare werkwijze zien we terug bij het OGGZ team, het betrekken van deze partij is zinvol. Vanuit het werkveld horen we dat zij goede ondersteuning bieden en adequaat toe leiden naar zorg. Een belangrijk aandachtspunt is dat er voldoende daadkracht is bij het veiligheidsteam en het integraal betrekken van alle belanghebbende partijen.

4. Regie bij de jeugdigen en ouders

De basis van de visie van het Jeugdbos is eigen verantwoordelijkheid en regie bij de ouders en de jeugdige. Als er voldoende eigen kracht en zelfregie is in een gezin volstaat dit uitgangspunt. Dit gaat echter niet op voor kwetsbare en complexe gezinsproblematiek.

Onlangs concludeerde hoogleraar Pieter Tops dat bij kwetsbare gezinnen behoefte is aan professionals die de liefdevolle gestrengheid hanteren van de maatschappelijk werker uit de jaren 50. Moderne paternalisme is nodig met strenge eisen voor het gezin.

Het is van groot belang om juist voor complexe gezinsproblematiek beleid te bepalen en de zorg integraal te organiseren. De jeugdprofessional is een belangrijke spil bij kwetsbare gezinnen, maar wel met voldoende autoriteit en het vermogen om domein overstijgend te kunnen en durven samenwerken. Vanuit het werkveld wordt gesteld dat dit nog de nodige aandacht verdient.

In het verlengde van bovenstaande is ontwikkelen van passende competenties bij professionals dus essentieel. Trainen en stimuleren van zelfredzaamheid bij jeugdigen en ouders is belangrijk, verbinden met scholen, sportverenigingen, informele zorg en welzijn is essentieel om de zelfredzaamheid voor langere termijn te doen slagen.

De jeugdprofessional hoeft niet alleen alles op te lossen maar is de spil bij het gezin en houdt contact met partners over de voortgang. Indien er specifieke vragen zijn moet ze tijdig schakelen en overleggen.

5. Sturen en meten

Kwaliteitsmeting is een middel om gestandaardiseerd na te gaan of het beleid en de uitvoering hiervan voldoet aan de verwachtingen en eisen. Naast de jeugdigen, ouders en gecontracteerde partners is het advies om ook de partners in zorgland en de scholen te bevragen in de samenwerking. Hierbij krijg je een integraal overzicht wat de stand van zaken is en waar gericht verbeteringen in aangebracht kunnen worden.

Concluderend kan de adviesraad vaststellen dat er veel werk verzet is in voorliggende periode en de aankomende jaren nog de nodige uitdagingen en investeringen gedaan moeten worden.

Wij vragen u om onze adviezen mee te nemen in de vertaling van het beleidskader jeugd naar de eigen gemeente en voldoende budget en capaciteit op te nemen in uw meerjarenplanning om de jeugdzorg op de juiste wijze verder vorm te gaan geven.

Wij vertrouwen u met onze reacties van dienst te zijn.

Hoogachtend,
Namens de Adviesraad Sociaal Domein

Mevrouw A.E.M. Suijkerbuijk- Huijskens
Secretaris

